

מסורת הש"ס

(א) נמכר למתן קלן. ונעשיוכו
קל: קלן. (ב) ס"א ל"ה.
(ג) פסחים סו. סט: ימותה יד.
ממות עב. לו. (ד) ס"א ל"ה.
(ה) ימותה יד. חולין קטז. ע"ש.
(ו) ז"ל דטושה עין גבור
פירוש: (ז) חולין קיג.
(ח) יומה עה. (ט) ז"ל פסח:
השמן. (י) לעיל מה.
(יא) גריות נג: לעיל מה.
(יב) ז"ל. (יג) קמח: (יד) פסח:
גיה. (טו) פסח: מילה.
(טז) ז"ל שמואל.
(יז) ז"ל עליה.

תורה אור השלם

1 לא תאכלו כל נבלה
לגר אשר בשעריך תתננה
ואכלה או מדרבנן בי
עם קדוש אחת ח"ל אחריו
לא תבשל גיד בנבלה אמה
דברים יד א
2 שש אנבי על ארבע
במזא שיל רב:
החלים קוט קב
3 וישמע משה את הקם
שבה וישפחונו איש
לפתח אהליו וחר אף
מאד ובעני משה רע:
במדבר י א
4 אם תשבחו בן שפתים
בנפי יונה בחפז נספס
ואברותיה בירקרק רחיק:
החלים סד יד

הגרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומשי וכו'
ואמאי קרי ליה: (ב) תוס'
ד"ה ר' אליעזר וכו' וכו' הוא
כפול. י"ב עין בפרק המלמע
דף דף ע"א: (ג) בא"ה כד
למה המלע. י"ב עין סוף
עיונין דף קג ע"ב בתוספת
ד"ה מה לו: (ד) ד"ה שש
וכי וכן אמרי במדרש ויש
לכנס:

גליון הש"ס

גמ' בשלמא הוא ותר. עין
משניות האלמ' ח"א ס"י
פ"ט: תוס' ד"ה רבי
אליעזר וכו' וא"ת ויבאו
התרנו. עין לעיל דף ד
ע"א חסופת ד"ה אלל חס:
בא"ה כד למה המלע.
עין עיונין דף קג ע"ב
תוס' ד"ה מה לו:

רבינו חננאל

פרק תשעה עשר
רבי אליעזר אומר אם
לא הביא כלי מערב
שבת מביאו בשבת מגולה
וכי. ואיבעיא לן האי
דקתי ר' אליעזר אומר
מביאו מגולה משום חבובי
מצוה הוא. או משום
שלא יחשדוהו שהוציא
חפציו טמאים. לפיכך
מגלהו שיראו כי סבין
של מצוה הוא. ופשוטא
דמשום חבובי מצוה הוא.
היבא דליכא סכנה. ותוב
איבעיא לן האי דתנא (נ"א)
דחנן מבתותא דרבי יהודה
משום רבי אליעזר נהגים
היוני בסכנה מביאין אותו
(בסכנה) מכוסה ע"פ עדים.

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי חננאל למול את המינוק.
וקאי אמתניתין דפרקין דלעיל דסליק מיניה וכל כרמי מילה
עושין בשבת: **מגולה**. בפני הכל ובגמרא מפרש אמאי מנריך ליה
לגלוייה: **ובסכנה**. שגזרו ארמאים על המילה: **מכסהו ע"פ עדים**.

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מע"ש
מביאו בשבת מגולה ובסכנה מכסהו
ע"פ עדים ועוד אומר ר"א בורחים עצימ
לעשות פחמין לעשות (כלי) ברזל כלל
אמר ר"ע כל מלאכה שאפשר לעשותה
מע"ש אינה דוחה את השבת (ומילה) שאי
אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת:
גמ' איבעיא להו מעמא דר"א משום חבובי
מצוה או דילמא משום חשדא למאי נפקא
מינה לאתווי מכוסה ע"פ עדים אי אמרת
משום חבובי מצוה מגולה אין מכוסה לא
אלא אי אמרת משום חשדא אפי' מכוסה
שפיר דמי מאי איתמר א"ר לוי לא אמרה
ר"א אלא לחבובי מצוה תניא גמי הכי מביאו
מגולה ואין מביאו מכוסה דברי ר"א אמר
רב אשי מתני' גמי דיקא דקתני ובשעת
הסכנה מכסהו ע"פ עדים בסכנה אין שלא
בסכנה לא שמע מינה משום חבובי מצוה
שמע מינה תניא אידך מביאו מגולה ואין
מביאו מכוסה דברי ר"א ר' יהודה אומר משום

ר"א נוהגין היו בשעת הסכנה שהיו מביאין מכוסה ע"פ עדים איבעיא
להו עדים דקאמר איהו אחד או דילמא הוא ותרי ת"ש ובסכנה מכסהו
ע"פ עדים אי אמרת בשלמא הוא ותרי שפיר אלא אי אמרת הוא אחד
מאי עדים שראוים להעיד במקום אחר: ועוד אומר ר"א: ת"ר במקומו של
ר"א היו כורתין עצימ לעשות פחמין לעשות ברזל בשבת במקומו של ר'
יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב לוי איקלע לבי יוסף רישבא
קריבו ליה רישא דטוותא בחלבא לא אכל כי אתא לקמיה דרבי א"ל
אמאי לא תשמתינהו א"ל אתריה דר' יהודה בן בתירה הוה ואמינא דילמא
דרש להו בר' יוסי הגלילי דתנן ר' יוסי הגלילי אומר נאמר לא תאכלו
כל נבלה ונאמר לא תבשל גיד בחלב אמו את שאסור משום נבלה אסור
לבשל בחלב עוף שאסור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת"ל
בחלב אמו יצא עוף שאין לו חלב אם א"ר יצחק עיר אחת היתה בא"י שהיו
עושין כר"א והיו מתים בומנן ולא עוד אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה
גזרה על ישראל על המילה ועל אותה העיר לא גזרה: תניא רשב"ג
אומר כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתיב ²שש אנבי על
אמרתך כמוצא שלל רב עדיין עושין אותה בשמחה וכל מצוה שקבלו
עליהם בקטטה כגון עריות דכתיב ³וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו
על עסקי משפחותיו עדיין עושין אותה בקטטה דליכא בחובה דלא רמו
בה תיגרא תניא ר"ש בן אלעזר אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן
עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות כגון עבודת כוכבים ומילה עדיין היא
מוחזקת בידם וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזרת
המלכות כגון תפילין עדיין היא מרופה בידם דא"ר ינאי תפילין צריכין גוף נקי
כאלישע בעל כנפים מאי היא אמר אביי שלא יפיה בהם רבא אמר שלא יישן
בהם ואמאי קרו ליה אלישע בעל כנפים שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה
גזרה על ישראל שכל המניה תפילין על ראשו יקרו את מוחו והיה אלישע מניה
תפילין ויצא לישוק וראהו קסדור אחד רץ מלפניו ורץ אחריו כיון שהגיע אצלו
נמלן מראשו ואחזן בידו א"ל מה בידך אמר לו כנפי יונה פשט את ידו ונמצאו
בה כנפי יונה לפיכך היו קוראין אותו בעל כנפים מאי שנא כנפי יונה דא"ל
ולא א"ל שאר עופות משום דדמאי כנסת ישראל ליונה שנאמר ⁴כנפי

יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ מה יונה זו כנפיה מגינות
עליה אף ישראל מצות מגינות עליהן: א"ר אבא בר רב אדא א"ר יצחק
פעם אחת שכחו ולא הביאו איזמל מערב שבת והביאוהו בשבת [דרך גגות ודרך חצירות]
שלא

רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת קל.

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי חננאל למול את המינוק.
וקאי ויציאו המינוק אלל כלי דהשתא ליכא איסור שבת כלל
דהכי נושא את עצמו וי"ל דקטן כרץ לאמו הוא ואחר המילה היה
כרץ להחזירו לאמו ואו הוי כפוט (לפי שהוה חולה כדאמרין ציומא

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מע"ש
מביאו בשבת מגולה ובסכנה מכסהו
ע"פ עדים ועוד אומר ר"א בורחים עצימ
לעשות פחמין לעשות (כלי) ברזל כלל
אמר ר"ע כל מלאכה שאפשר לעשותה
מע"ש אינה דוחה את השבת (ומילה) שאי
אפשר לעשותה מע"ש דוחה את השבת:
גמ' איבעיא להו מעמא דר"א משום חבובי
מצוה או דילמא משום חשדא למאי נפקא
מינה לאתווי מכוסה ע"פ עדים אי אמרת
משום חבובי מצוה מגולה אין מכוסה לא
אלא אי אמרת משום חשדא אפי' מכוסה
שפיר דמי מאי איתמר א"ר לוי לא אמרה
ר"א אלא לחבובי מצוה תניא גמי הכי מביאו
מגולה ואין מביאו מכוסה דברי ר"א אמר
רב אשי מתני' גמי דיקא דקתני ובשעת
הסכנה מכסהו ע"פ עדים בסכנה אין שלא
בסכנה לא שמע מינה משום חבובי מצוה
שמע מינה תניא אידך מביאו מגולה ואין
מביאו מכוסה דברי ר"א ר' יהודה אומר משום

ר"א נוהגין היו בשעת הסכנה שהיו מביאין מכוסה ע"פ עדים איבעיא
להו עדים דקאמר איהו אחד או דילמא הוא ותרי ת"ש ובסכנה מכסהו
ע"פ עדים אי אמרת בשלמא הוא ותרי שפיר אלא אי אמרת הוא אחד
מאי עדים שראוים להעיד במקום אחר: ועוד אומר ר"א: ת"ר במקומו של
ר"א היו כורתין עצימ לעשות פחמין לעשות ברזל בשבת במקומו של ר'
יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב לוי איקלע לבי יוסף רישבא
קריבו ליה רישא דטוותא בחלבא לא אכל כי אתא לקמיה דרבי א"ל
אמאי לא תשמתינהו א"ל אתריה דר' יהודה בן בתירה הוה ואמינא דילמא
דרש להו בר' יוסי הגלילי דתנן ר' יוסי הגלילי אומר נאמר לא תאכלו
כל נבלה ונאמר לא תבשל גיד בחלב אמו את שאסור משום נבלה אסור
לבשל בחלב עוף שאסור משום נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ת"ל
בחלב אמו יצא עוף שאין לו חלב אם א"ר יצחק עיר אחת היתה בא"י שהיו
עושין כר"א והיו מתים בומנן ולא עוד אלא שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה
גזרה על ישראל על המילה ועל אותה העיר לא גזרה: תניא רשב"ג
אומר כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתיב ²שש אנבי על
אמרתך כמוצא שלל רב עדיין עושין אותה בשמחה וכל מצוה שקבלו
עליהם בקטטה כגון עריות דכתיב ³וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו
על עסקי משפחותיו עדיין עושין אותה בקטטה דליכא בחובה דלא רמו
בה תיגרא תניא ר"ש בן אלעזר אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן
עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות כגון עבודת כוכבים ומילה עדיין היא
מוחזקת בידם וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזרת
המלכות כגון תפילין עדיין היא מרופה בידם דא"ר ינאי תפילין צריכין גוף נקי
כאלישע בעל כנפים מאי היא אמר אביי שלא יפיה בהם רבא אמר שלא יישן
בהם ואמאי קרו ליה אלישע בעל כנפים שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה
גזרה על ישראל שכל המניה תפילין על ראשו יקרו את מוחו והיה אלישע מניה
תפילין ויצא לישוק וראהו קסדור אחד רץ מלפניו ורץ אחריו כיון שהגיע אצלו
נמלן מראשו ואחזן בידו א"ל מה בידך אמר לו כנפי יונה פשט את ידו ונמצאו
בה כנפי יונה לפיכך היו קוראין אותו בעל כנפים מאי שנא כנפי יונה דא"ל
ולא א"ל שאר עופות משום דדמאי כנסת ישראל ליונה שנאמר ⁴כנפי

יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ מה יונה זו כנפיה מגינות
עליה אף ישראל מצות מגינות עליהן: א"ר אבא בר רב אדא א"ר יצחק
פעם אחת שכחו ולא הביאו איזמל מערב שבת והביאוהו בשבת [דרך גגות ודרך חצירות]
שלא

עין משפט
גר מצוה

א א מיי פ"ב מהלכות
מילה הלכה ס' סמג עשין
כח טושה"ע ח"א ס"י שלא
ספיקו וטושה"ע י"ד ס' סמג
רס ספיקו ב:
ב ב טושה"ע י"ד ס' סמג רס
ספיקו יד:
ג ג מיי פ"ב מהלכות
איסורי ביאה ה"א ס' סמג
לחון קד:

לעזי רש"י

פורי"ד. לחפור.

מוסף רש"י

כורתים עצים לעשות
פחמין. לכו ביום כדי
לעשות ברזל. חננאל של
מילה, דקסבר ר"א מכשיר
מזה דוחק שבת כמלוא
עמלה (וימותה יד. חולין קטז).
ואכלה או לא חננאל למול
ס' סמג ע"ש לעשות פחמין
ועשין חננאל (חולין שס).
שלא יפיה בהם. שיכול
להעמיד עמלו בשעת המוח
לע"ה (שם). שלא ישן בהם.
שלא יפיה לו יחל קרי, אכל
א"ל יחל להסיר שלל סין כסן,
כל הנושם עמל כספיה
שיכולן להעמיד עמלן (שם).
יקרו את מוחו. שהוה חולה
הספילן. לשון נקור עינים
(שם). קסדור. מעטרת"ל
שהוה חולה על כך (שם).
כנפי יונה. כדמפרש לקמיה
מפני שסם מלות הס' מנינים
לכסל' והוא לס' כנפים
ליונה שהיא משלם ליונה
מלכות כנפים (שם). כנפיה
מגינות עליה. מן הגז
ומכל עוף ואדם הגז עליה
היא נלחמת ומכה בלש גפה.
מה שאלן כן כסלר עופות (שם)
ובע"ז (שם).

רבינו חננאל (המשך)

הני עדים שנים אחרים
ולחלו מביאין, או דלמא
הוא ואחר, ולא איפשטא
בהדיא. לוי איקלע לבי
יוסף רישבא קריבו ליה
רישא דטוותא בחלבא לא
אכל כי אתא לקמיה דר'
א"ל מיט' לן שמתניהו.
א"ל אתא דר' יהודה
בן בתירה, ואמרין דלמא
דרוש להו כרבינו הגלילי
דסבר יצא עוף שאין לו חלב
אם. א"ר יצחק עיר אחת
היתה בא"י שהיו עושין
כר' אליעזר והיו מיתיה
מתין בומנן, ולא עוד אלא
וישאו ארסאסא בחובה דלא רמו
בה תיגרא תניא ר"ש בן אלעזר
אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן
עליהם למיתה בשעת גזרת המלכות כגון עבודת כוכבים ומילה עדיין היא
מוחזקת בידם וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמן עליה למיתה בשעת גזרת
המלכות כגון תפילין עדיין היא מרופה בידם דא"ר ינאי תפילין צריכין גוף נקי
כאלישע בעל כנפים מאי היא אמר אביי שלא יפיה בהם רבא אמר שלא יישן
בהם ואמאי קרו ליה אלישע בעל כנפים שפעם אחת גזרה מלכות הרשעה
גזרה על ישראל שכל המניה תפילין על ראשו יקרו את מוחו והיה אלישע מניה
תפילין ויצא לישוק וראהו קסדור אחד רץ מלפניו ורץ אחריו כיון שהגיע אצלו
נמלן מראשו ואחזן בידו א"ל מה בידך אמר לו כנפי יונה פשט את ידו ונמצאו
בה כנפי יונה לפיכך היו קוראין אותו בעל כנפים מאי שנא כנפי יונה דא"ל
ולא א"ל שאר עופות משום דדמאי כנסת ישראל ליונה שנאמר ⁴כנפי

(א) נראה דל"ל לאמר כל השבת
היא מ"מ ח"ל הלכה כר"א
וכי.